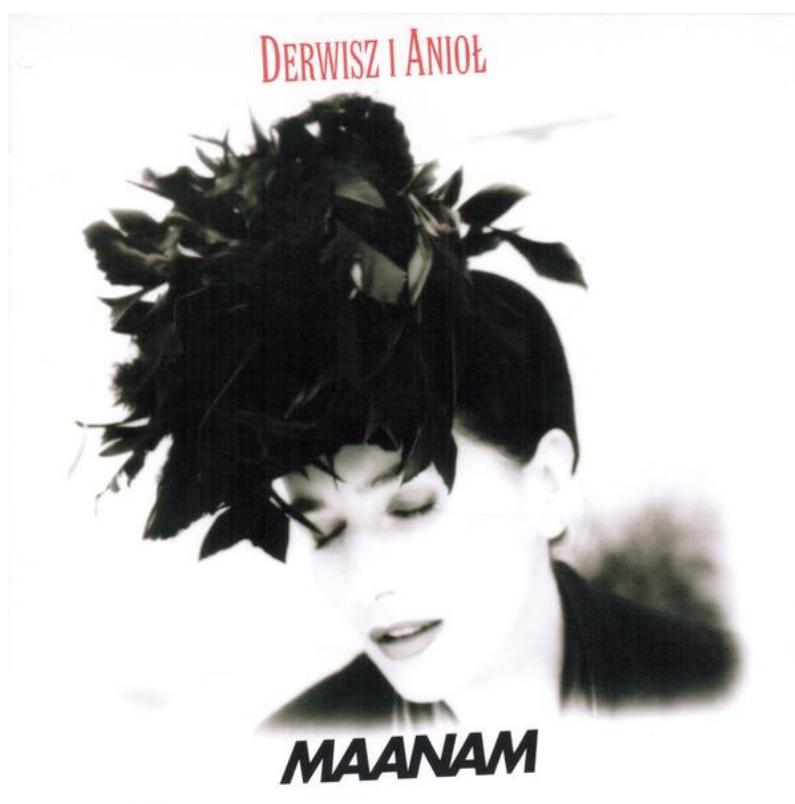

Ludowa mądrość w majowej codzienności...

Wyjątkowo zimny maj – Maanam

<https://www.youtube.com/watch?v=3Skn4vxU9cA>

Co o zjawisku nazywanym „zimnymi ogrodnikami” i „zimną Zośką” mówią synoptycy

<https://www.youtube.com/watch?v=zvW44o9SNtA>

Majowe przysłowia:

- Pierwszego maja deszcz, nieurodzaju wieszcz
- Na pierwszego maja szron obiecuje dobry plon
- Chłodny marzec, ciepły maj, będzie zboże jako gaj.
- Gdy w maju plucha, w czerwcu posucha.
- Grzmot w maju nie szkodzi, sad dobrze obrodzi.
- Jeśli w maju śnieg się zdarzy, to lato dobrze wyparzy.
- Grzmot w maju sprzyja urodzaju.
- Majowe błoto, więcej niż złoto.
- Kiedy w maju wiatr z północy, ma się u nas zimno w nocy.
- Chłodny maj, dobry urodzaj.
- Deszczyk majowy, młodej łzy wdowy.
- Kto się w maju urodzi, dobrze mu się powodzi.
- Na świętego Stanisława (8 maja) rośnie koniom trawa.
- Na Pankracy (12 maja) wiedno wieje: norda bierze bogaczom, a daje nędzarzom.
- Pankracy, Serwacy, Bonifacy (13, 14, 15 maja), źli na ogrody chłopacy.
- Święta Zofija (15 maja), kłosy rozwija.
- Na świętą Zofiję (15 maja) deszcz po polach bije.
- Po Urbanie (25 maja) lato nastanie.
- Gdy kukulka kuka w maju, spodziewaj się urodzaju.

Skąd ta tradycja?

Nazwy pochodzą od patronów poszczególnych dni – zimni ogrodnicy to:

św. Pankracy (12 maja),

św. Serwacy (13 maja),

św. Bonifacy (14 maja),

zimna Zośka – św. Zofia (15 maja).

Inny patron tego samego dnia, święty Izydor, również został utrwalony w tradycji ludowej, zyskując miano Oracza.

Według przysłów i obserwacji ludowych ten okres to ostatnie dni wiosennych przymrozków. W tych dniach chłód może się nasilić, lecz po nich nie powinien już zaszkodzić roślinom.

Podobne określenia dla zimnych dni w maju występują również w innych krajach europejskich: *Eisheiligen* (Niemcy, 11–15 maja), *Saints de glace* (Francja, 11–13 maja), *Ijsheiligen* (Holandia 11–15 maja), *Trije ledeni možje* i *Poscana Zofka* (Słowenia, 11–15 maja)

Znaczenie imion ogrodników:

Bonifacy

Jest to imię pochodzące z języka łacińskiego, które może wywodzić się od słów *bonum fatum*, czyli „dobry los” albo *bene facio* – czyli „dobrze czynić”. Na obszar Polski weszło wraz z benedyktyńskimi misjonarzami.

Jest to imię męskie wywodzące się z języka łacińskiego. Oznacza dokładnie „tego, który został zbawiony”.

PATRONI I ŚWIĘCI

- św. Bonifacy z Tarsu
- św. Bonifacy z Winfrid
- św. Bonifacy – papież

PRZYSŁOWIA Z IMIENIEM BONIFACY

- „Gdy w maju dobry Serwacy, dobry w czerwcu Bonifacy”
- „Pankracy, Serwacy, Bonifacy – źli na ogrody chłopacy”
- „Przed Pankracy, nie ma lata, po Bonifacym mróz odlata”

ZNANE OSOBY O IMIENIU BONIFACY

- Bonifacy Jagmin – generał brygady
- Bonifacy Jedynak – generał brygady, dyrektor generalny MSW
- Bonifacy Łangowski – działacz Polonii w Wolnym Mieście Gdańsku
- Bonifacy Miązek – ksiądz katolicki, poeta, krytyk literacki, historyk literatury
- Bonifacio Veronese – włoski malarz

Serwacy

Jest to imię męskie wywodzące się z języka łacińskiego. Oznacza dokładnie „tego, który został zbawiony”.

PATRONI I ŚWIĘCI

– Św. Serwacy – biskup Tongres

ZNANE OSOBY O IMIENIU SERWACY

– Michał Serwacy Wiśniowiecki – hetman wielki litewski

PRZYSŁOWIA Z IMIENIEM SERWACY

- „Gdy w maju dobry Serwacy, dobry w czerwcu Bonifacy”
- „Przed Serwacjuszem nie trzeba się pewnego lata spodziewać”
- „Pankracy, Serwacy, Bonifacy – źli na ogrody chłopacy”
- „Jak si rozsierdzi Serwacy, to wszystko zmrozi i przeinaczy”

Pankracy

Jest to imię pochodzące z języka greckiego. Tłumaczone jest jako „wszechmocny”. Tworzą je słowa παν (pan) „wszystko” i κρατος (kratos) „moc”.

PATRONI I ŚWIĘCI

– św. Pankracy

PRZYSŁOWIA Z IMIENIEM PANKRACY

- „Gdy w maju dobry Serwacy, dobry w czerwcu Bonifacy”
- „Przed Pankracy nie ma lata, po Bonifacym mróz odlata”

- „Przed Pankracym nie ma lata, po Bonifacym mróz ulata”
- „Pankracy, Serwacy, Bonifacy – źli na ogrody chłopacy”
- „Gdy przed Pankracym przymrozek nocny się zdarzy, zimno wiosnę zwarzy”
- „Pankracy, Serwacy, Bonifacy i Zośka to zimni święci”

ZNANE OSOBY O IMIENIU PANKRACY

- Pankracy (imię świeckie Penczo Nikołów Donczew) – bułgarski biskup prawosławny
- Pankracy (imię świeckie Petro Kaszperuk) – biskup Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego, Ukrainiec z pochodzenia
- Pankracy Klemme – dominikanin, kaznodzieja, osobisty znajomy Marcina Lutra, wybitny przywódca protestantyzmu w Gdańsku
- Pankraz Labenwolf – niemiecki ludwisarz z epoki renesansu
- Pancrazio de Pasquale – włoski polityk
- Pankraz von Sinzenhofen – biskup Ratzbony w XVI wieku
- Piątek z Pankracym – imię psa, który współprowadził program telewizyjny dla dzieci w latach 1978-199

Pochodzenie imienia Zofia

Zofia jest to imię pochodzenia greckiego, od słowa *sophia* (mądrość).

Patroni Zofii

Św. Zofia – Rzymianka (I lub II w.). Zginęła w pierwszym okresie chrześcijaństwa.

Znani imiennicy

Zofia Nałkowska (1884-1954) – pisarka

Zofia Kossak-Szczucka (1890-1868) – pisarka

Zofia Kucówna – aktorka

Sophia Loren – włoska aktorka filmowa

Przysłowia i powiedzonka

Święta Zofia ciepło rozwija.

Święta Zofia kłosa rozwija.

Zachciało się Zosi jagódek.

